

Hållbarhetsvandring

- en metod för att kombinera nudging och medborgardeltagande i utformningen av platser och samhällen

Vilka val i vardagen uppmuntrar en plats till? Hur kan platsen förändras för att uppmuntra till mer hållbara vardagsval? Att undersöka en plats med hjälp av dessa frågor kan vara givande för platsutveckling och samhällsplanering. Hållbarhetsvandring är en metod för platsutveckling där lokal kunskap och expertkunskap kombineras för att utveckla platser som inbjuder till hållbara val i vardagen. Här beskrivs bakgrunden till metoden och på nästa sida finns en lathund som stöd om du vill genomföra en hållbarhetsvandring!

För hållbara livsstilar

Inom samhällsplanering dominerar tekniska lösningar för att nå hållbarhet, men det krävs även radikala sociala förändringar. Inte minst behöver människors livsstilar bli mer hållbara. Nudging och medborgardeltagande är två populära strategier för att påverka de val människor gör i sin vardag. Vi har tagit fram en metod - hållbarhetsvandring - för att underlätta kombinationen av dessa två strategier.

Stadsplanering handlar om att utforma platser och samhällen. Inom hållbar samhällsplanering behövs olika typer av kunskaper och kunskapsbärare. Det behövs expertis kring nudging, alltså hur miljöer utformas för att påverka de val som människor gör. Det behövs också lokal expertis, det vill säga kunskaper om vardagslivet på olika platser i samhället. På en hållbarhetsvandring kan dessa kunskaper och kunskapsbärare mötas.

Nudging och medborgardeltagande

Nudging handlar om att göra förändringar i den fysiska och sociala miljön för att göra det "lätt att göra rätt". Det kan till exempel vara att öka användningen av cykelbanor genom att göra dem lättare att ta sig till eller att få människor att ta mindre portioner mat genom att använda mindre tallrikar.

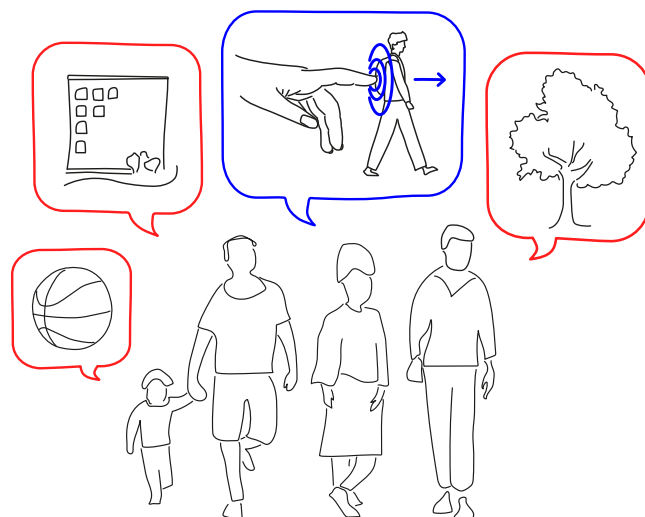
Medborgardeltagande handlar i stället om att människor tillsammans ändrar sitt tänkande och sina handlingar i hållbar riktning. Medborgardeltagande kan vara att involvera medborgare i kommunal budgetering eller att bjuda in till dialog om stadsutvecklingsplaner.

Genom att kombinera de två strategierna kan bättre förutsättningar ges för att omställningsarbetet ska bli både effektivt och accepterat av de som lever i staden.

Se nästa sida för ett exempel på hur en hållbarhetsvandring kan planeras, genomföras och följas upp.

Varför vandra tillsammans?

Vandring är en lämplig mötesform för att möjliggöra konstruktiv dialog mellan boende och experter. Genom att röra sig på, använda och fysiskt utforska en plats kan skillnader i perspektiv och värderingar komma till ytan och diskuteras. När deltagarna i en hållbarhetsvandring tillsammans erfar platsen kan de få syn på hur platsen möjliggör vissa beteenden och hindrar andra. En vandring möjliggör att experternas generella kunskaper görs mer konkreta och att de boendes vardagskunskap kan både utmanas och användas för en ny utformning av platsen.

På en hållbarhetsvandring möts olika kunskaper - lokal expertis och expertis kring nudging. Illustration: Joakim Lindmarker / Urban Minds.

urban minds

Metoden hållbarhetsvandring har tagits fram av Martin Westin och Sofie Joosse (forskare på SLU), Fanny Möckel (forskarassistent på SLU), Elin Wärm (student på SLU) och Joakim Lindmarker (arkitekt på Urban Minds). Vill du veta mer, eller bidra med din kunskap, hör av dig till martin.westin@slu.se. Arbetet har skett inom forskningsprojektet "Hållbara urbana livsstilar genom nudging och medborgardeltagande".

Läs mer här: <https://www.slu.se/institutioner/stad-land/forskning/miljokommunikation/pagaende-projekt/hallbara-urbana-livsstilar/>

Hållbarhetsvandring - steg för steg

1. Förberedelser

Identifiera område för vandringen. Dels en ort där lokala deltagare kan engageras och dels en mer specifik plats på orten där vandringen ska genomföras.

Bjud in deltagare. Lokala experter, experter på planering, beteenden och/eller deltagande samt facilitatorer. Gruppen bör totalt omfatta 10-15 personer.

Ordna med praktiska arrangemang. Boka lokal, bestäm tider, förbered material, sänd ut information

2. Genomförande inklusive förslag till agenda

- 16:00 Organisatörer träffas och ställer iordning lokal
- 17:15 Dörrarna öppnas, mat och mingel
- 17:30 Välkomna!
Genomgång av agenda och syfte med kvällen
"Spelregler"/"Hur pratar vi med varandra"
Medgivande till att använda bilder
- 17:40 Presentationsrunda - namn och förväntningar
- 17:50 Eventuell "lära-känna-varandra-aktivitet"
- 18:00 Presentation av projektet/sammanhanget
Kort introduktion till nudging och deltagande
- 18:15 Hur går vandringen till?
- 18:25 Gå gemensamt till platsen. Dela eventuellt upp gruppen.
- 18:25 Vandring steg 1: "Vad uppmuntrar den här platsen oss att göra?"
Gå runt platsen i grupp och känn efter vilka beteenden platsen uppmuntrar till. Hur går det att röra sig? Vilka aktiviteter är möjliga? Vad känns roligt? Vad känns läskigt? Skriv svar på frågan på vimplar och sätt ned dem i marken.
- 18:40 Vandring steg 2: "Hur vill vi förändra platsen för att den ska uppmuntra till mer hållbara vardagsval?"
Gå runt på platsen i grupp och känn efter vilka förändringar som skulle behövas. Hur kan hållbar mobilitet uppmuntras? Hur kan det bli roligare att mötas här? Skriv svar på frågan på vimplar och sätt ned dem i marken.
- 19:20 Grupperna går tillbaka till lokalen
Dokumentera flaggorna och ta med dem
- 19:30 Presentation av de viktigaste intrycken/förslagen
- 19:45 Reflektion kring vandringen (enskilt och/eller i grupp)
Vilka av dessa förslag kan jag/vi driva på för att realisera?
- 20:00 Slut

3. Uppföljning

Färdigställ dokumentationen

- Vimplar
- Reflektioner från observatörer i grupperna
- Post-its
- Slutsatser

Återkoppling

- Till deltagare (vad kom vi fram till på vandringen)
- Till metodutvecklare (hur fungerade metoden att använda)
- Eventuellt uppföljande möte

Fortsatt arbete med platsen - vilka idéer kan tas vidare?

Exempel - ungefärlig avgränsning av plats för hållbarhetsvandring.

Exempel - en deltagare skriver på en vimplar ett förslag till förändring av en plats.

Vi håller på att utveckla metoden. Hör gärna av dig om du vill veta mer eller bidra till metodutvecklingen.